

Sử dụng trò chơi trong tổ chức hoạt động cho trẻ làm quen với văn học ở trường mầm non

ThS. Đỗ Thị Xuyên

Khoa Đào tạo giáo viên

Email: khoa.dtg@lce.edu.vn

Tóm tắt: Hoạt động cho trẻ làm quen với văn học có vai trò quan trọng đối với sự phát triển của trẻ ở trường mầm non. Việc sử dụng trò chơi trong hoạt động là phương pháp giúp cho quá trình lĩnh hội tri thức, kinh nghiệm của trẻ diễn ra một cách tự nhiên, nhẹ nhàng, thú vị, phát huy được tính tích cực sáng tạo của trẻ... Bài viết đề cập đến việc sử dụng trò chơi trong hoạt động cho trẻ làm quen với văn học nhằm gây hứng thú, giúp trẻ yêu thích văn học.

Từ khóa: *Hoạt động, làm quen với văn học, sinh viên, giáo viên, trò chơi, mầm non...*

1. Đặt vấn đề

Vui chơi là hoạt động chủ đạo ở lứa tuổi mầm non. Thông qua vui chơi, trẻ có cơ hội phát triển mọi mặt: nhận thức, trí tuệ, thẩm mỹ, tình cảm xã hội, ngôn ngữ và thể lực. Vui chơi cũng là cách thức tổ chức đời sống xã hội của trẻ em, qua đó trẻ được trải nghiệm những gì người lớn làm, qua đó học được các quy tắc, chuẩn mực của xã hội, học cách làm người. Vì vậy, hoạt động vui chơi có một ý nghĩa vô cùng quan trọng trong đời sống trẻ thơ. “Học mà chơi, chơi mà học” là một trong những phương pháp giáo dục chủ yếu ở bậc học mầm non. Sử dụng phương pháp này giúp cho quá trình lĩnh hội tri thức, kinh nghiệm của trẻ diễn ra một cách tự nhiên, nhẹ nhàng, thú vị, phát huy được tính tích cực sáng tạo của trẻ. Sử dụng trò chơi trong tổ chức hoạt động dạy học được coi là một phương pháp giáo dục hữu hiệu với lứa tuổi mầm non.

Ở trường mầm non, cho trẻ làm quen với văn học được sử dụng mọi lúc, mọi nơi trong các hoạt động hàng ngày. Có thể thấy, các tác phẩm văn học là món ăn tinh thần không thể thiếu được đối với trẻ nhỏ. Ngoài ra, văn học còn là một trong những phương tiện giáo dục trẻ phát triển toàn diện về nhận thức, đạo đức, thẩm mỹ, lao động. Vậy, việc sử dụng trò chơi trong tổ chức hoạt động cho trẻ làm quen với văn học là một vấn đề cần được quan tâm.

2. Nội dung

2.1. Vài nét về trò chơi của trẻ mầm non

2.1.1. Khái niệm về trò chơi

Có nhiều quan niệm khác nhau về trò chơi của trẻ em lứa tuổi mầm non, bài viết này đề xuất khái niệm như sau:

Trò chơi là một hoạt động mà động cơ của nó nằm trong quá trình chơi chứ không nằm trong kết quả của hoạt động. Khi chơi, trẻ không chú tâm vào lợi ích thiết thực nào cả. Trong trò chơi, các mối quan hệ giữa con người với tự nhiên và xã hội được mô phỏng lại, chơi mang lại cho trẻ trạng thái tinh thần vui vẻ, phấn chấn, dễ chịu. [1, tr. 12].

2.1.2. Ý nghĩa của trò chơi đối với trẻ mầm non

Chơi là hoạt động đặc trưng của trẻ em lứa tuổi mầm non. Chơi đã trở thành hoạt động chủ đạo, ảnh hưởng mạnh mẽ đến sự phát triển mọi mặt trong đời sống tâm

lý nhân cách của trẻ. Trò chơi là phương tiện giáo dục toàn diện để trẻ em phát triển về trí tuệ, đạo đức, thể chất, thẩm mỹ, lao động.

Nhà giáo dục cần khai thác thế mạnh của hoạt động vui chơi trong quá trình chăm sóc giáo dục trẻ em. Hãy tạo ra môi trường thuận lợi để trẻ được chơi một cách chủ động, sáng tạo và hết mình. Chơi là cuộc sống của trẻ. Tổ chức cho trẻ chơi là mang lại hạnh phúc cho tuổi thơ, tạo điều kiện cho trẻ phát triển một cách tự nhiên nhất. [1, tr. 19].

2.2. *Vài nét về hoạt động cho trẻ làm quen với văn học ở trường mầm non*

2.2.1 *Khái niệm về việc cho trẻ làm quen với văn học*

Làm quen với văn học ở mầm non không phải là học văn như ở các bậc học khác, có thể hiểu thực chất là: Giáo viên sử dụng nghệ thuật đọc, kể diễn cảm để đọc thơ, kể chuyện cho trẻ nghe, giảng giải bằng mọi cách để giúp trẻ hiểu được nội dung và hình thức của tác phẩm. Trên cơ sở đó, giáo viên dạy cho trẻ đọc thuộc diễn cảm bài thơ, kể diễn cảm các câu chuyện hoặc đóng kịch các tác phẩm văn học. [2, tr. 6].

2.2.2. *Mục đích, nhiệm vụ của việc cho trẻ làm quen với văn học*

Trẻ biết rung động và yêu thích văn học, hào hứng và có nhu cầu tham gia vào các hoạt động nghệ thuật (thích nghe đọc thơ, nghe kể chuyện, đọc thuộc thơ, kể lại chuyện, đóng kịch cho người khác xem...). Mở rộng nhận thức cho trẻ về thế giới xung quanh, bồi dưỡng cho trẻ những tình cảm lành mạnh, những ước mơ cao đẹp, giúp trẻ cảm nhận được vẻ đẹp trong tự nhiên, trong quan hệ xã hội và vẻ đẹp của ngôn ngữ văn học. Phát triển ngôn ngữ cho trẻ như: trẻ phát âm chính xác, làm giàu vốn từ, phát triển khả năng diễn đạt rõ ràng, mạch lạc, sử dụng ngữ điệu phù hợp với đối tượng và hoàn cảnh giao tiếp. Rèn luyện kỹ năng đọc, kể diễn cảm, thể hiện tác phẩm dưới các hình thức khác nhau... [2, tr. 7]

2.2.3. *Ý nghĩa của việc cho trẻ làm quen với văn học*

Góp phần mở rộng nhận thức, phát triển trí tuệ, giáo dục đạo đức, giáo dục thẩm mỹ, phát triển ngôn ngữ cho trẻ.

2.3. *Sử dụng trò chơi trong tổ chức hoạt động cho trẻ làm quen với văn học*

2.3.1. *Giới thiệu một số dạng trò chơi có thể tổ chức trong hoạt động cho trẻ làm quen với văn học*

2.3.1.1. *Trò chơi với tranh ảnh và đồ chơi*

*** *Xếp tranh theo thứ tự của tác phẩm văn học***

Yêu cầu: Giúp trẻ củng cố lại trình tự phát triển của tác phẩm. Vì thế loại trò chơi này thường được sử dụng để kết thúc giờ học với nhiệm vụ cung cấp kiến thức mới hoặc trẻ tự chơi theo nhóm ở hoạt động góc.

Chuẩn bị: Tranh minh họa cho nội dung của tác phẩm văn học.

Cách chơi: Giáo viên (GV) xếp đặt các tranh minh họa không theo trình tự của tác phẩm và yêu cầu trẻ xếp lại theo đúng trình tự. Để kích thích tính tích cực của trẻ, khi chơi trò chơi nên kết hợp với biện pháp thi đua giữa các cá nhân.

*** *Tìm nhân vật trong tác phẩm văn học***

Yêu cầu: Củng cố sự cảm nhận và hệ thống hóa các nhân vật có trong tác phẩm được làm quen; Góp phần rèn luyện trí nhớ, tính kiên trì, phát triển khả năng phán đoán cho trẻ. Trò chơi có thể sử dụng ở thời điểm kết thúc của giờ học hoặc trẻ tự chơi trong nhóm ở các hoạt động khác.

Chuẩn bị: Phương tiện là những nhân vật rời được cắt bằng bìa hoặc các chất liệu khác. Mỗi trẻ có một bộ các nhân vật trong tác phẩm.

Cách chơi có ba mức độ:

- Mức độ 1: GV nói tên nhân vật nào, trẻ tìm và gior đúng nhân vật đó.
- Mức độ 2: GV không nói tên nhân vật mà miêu tả đặc điểm, tính cách, lời nói, hành động của nhân vật, trẻ tìm và gior đúng nhân vật.
- Mức độ 3: GV bỏ các nhân vật cắt rời vào một cái hộp. Chia lớp thành các đội chơi, đội trưởng lên gấp phải hình của nhân vật nào thì tiến hành mô tả về nhân vật đó sao cho các bạn còn lại trong đội đoán đúng tên nhân vật.

** Điều khiển nhân vật theo lời kể*

Yêu cầu: Tập cho trẻ thể hiện cảm xúc về các hình tượng nghệ thuật khi nghe đọc, kể tác phẩm bằng các động tác điều khiển nhân vật. Vì thế, trò chơi này có thể kết hợp khi thực hiện bước kể chuyện trong giờ học cung cấp kiến thức mới hoặc cho trẻ tự chơi theo nhóm khi kể lại truyện.

Chuẩn bị: Phương tiện là các nhân vật bằng đồ chơi hoặc các nhân vật rời làm bằng bìa, nhân vật rời bằng giấy ...

Cách chơi: GV kể chuyện, trẻ sẽ điều khiển các nhân vật theo lời kể của GV. Hoặc trẻ vừa kể truyện, vừa điều khiển nhân vật rời theo lời kể của mình.

2.3.1.2. Trò chơi ngôn ngữ

** Đoán xem nhân vật nào vừa nói*

Yêu cầu: Giúp trẻ củng cố, khắc sâu những cảm nhận của mình về nhân vật qua việc nghe lời nói, giọng điệu của nhân vật.

Cách chơi: Tùy theo khả năng của trẻ mà GV cùng tham gia hoặc để trẻ tự chơi với nhau theo cách: GV hoặc bạn sẽ nói lại lời thoại của nhân vật, những trẻ còn lại sẽ có nhiệm vụ đoán và nói đúng tên nhân vật đó.

** Thử giọng nói của nhân vật*

Yêu cầu: Trẻ phải đặt mình vào vị trí của nhân vật và thử nói lại lời nói đó xem có giống nhân vật đó không, trò chơi này giúp trẻ cảm nhận tính cách, tâm trạng của nhân vật. Đồng thời trẻ dễ hứng thú hơn trong việc ghi nhớ lời thoại của nhân vật. Có thể sử dụng trò chơi này ở phần đàm thoại giúp trẻ hiểu tác phẩm.

Chuẩn bị: Mũ, mặt nạ của các nhân vật.

Cách chơi: GV khuyến khích trẻ thử bắt chước xem giọng nói của bé có giống với giọng nhân vật trong tác phẩm không (thay vì yêu cầu trẻ nhắc lại lời nói của nhân vật trong tác phẩm). Hoặc tổ chức phần thi xem ai có thể nói giống nhân vật nhất. Hoặc chúng ta tạo ra tình huống để trẻ được giúp đỡ nhân vật bằng cách nói lời thoại giúp nhân vật.

** Đàm thoại theo vai*

Yêu cầu: Trò chơi này được sử dụng khi cho trẻ làm quen với những câu chuyện có nhiều đoạn đối thoại giữa các nhân vật. Nhằm rèn luyện cho trẻ giọng nói diễn cảm kèm theo cử chỉ điệu bộ phù hợp, giúp trẻ dễ dàng kể lại được tác phẩm văn học.

Chuẩn bị: Mũ các nhân vật (tùy thuộc vào thời điểm thực hiện trò chơi mà có thể cần hoặc không cần cho trẻ đội mũ nhân vật khi tham gia chơi).

Cách chơi: Bước đầu, GV vào vai một nhân vật, cả lớp sẽ vào vai các nhân vật còn lại. Các nhân vật sẽ đối đáp nhau theo lời thoại của nhân vật trong truyện và được tự do vận động, làm động tác biểu cảm theo cảm xúc về nhân vật khi chơi. Sau đó GV sẽ phân trẻ trong lớp thành các vai theo các tổ đại diện cho các nhân vật có tính cách khác nhau trong truyện để đối đáp, diễn xuất các lời thoại và các hành động theo tính cách của nhân vật.

** Trò chuyện cùng nhân vật*

Yêu cầu: GV sẽ nhập vai một nhân vật có trong câu chuyện bước ra để trò chuyện cùng trẻ. Nội dung của cuộc trò chuyện thực chất là những câu hỏi của GV nhằm giúp trẻ hiểu đúng nhân vật mà GV vào vai và các nhân vật còn lại trong tác phẩm. GV cần linh hoạt kết hợp lời nói với các thao tác vận động có cảm xúc để hình ảnh của nhân vật đó sống động, trẻ có cảm giác như đang được trò chuyện với chúng. Đây là một trò chơi có sức hấp dẫn, đòi hỏi GV có năng khiếu đóng kịch.

Chuẩn bị: GV cần sử dụng mặt nạ hoặc trang phục của nhân vật đó để lôi cuốn trẻ.

Cách chơi: Trò chơi có thể được sử dụng ở phần giới thiệu tác phẩm văn học trẻ sẽ làm quen. Chẳng hạn, để giới thiệu bài thơ “Hoa cúc vàng”, GV có thể đội mũ hoa cúc vàng và trò chuyện với trẻ: “Đó các bạn biết tôi là ai? Các bạn biết gì về tôi? Họ hàng nhà tôi có những màu sắc gì?... Chúng tôi rất tự hào khi được khoác trên mình bộ áo màu vàng như màu vàng của nắng...”

Hoặc có thể tiến hành trong chính phần đàm thoại để tìm hiểu về nhân vật trong tác phẩm. Chẳng hạn, truyện “Cuộc phiêu lưu của những giọt nước”. Sau khi kể chuyện cho trẻ nghe, GV vào vai nhân vật Giọt Nước anh xuất hiện và trò chuyện với trẻ: “Các bạn biết tôi là ai không? Tôi xuất hiện trong câu chuyện nào?...”

Trò chơi này còn có thể sử dụng ở phần củng cố, kết thúc giờ học. Kết thúc giờ học làm quen với bài thơ “Mèo đi câu cá”, GV vào vai nhân vật mèo anh hoặc mèo em xuất hiện trò chuyện với trẻ về bài học rút ra từ bài thơ và mời trẻ trong lớp đi câu cá cùng với mình.

2.3.1.3. Trò chơi vận động

Yêu cầu: Sử dụng đề mô phỏng vận động của các con vật. GV hướng dẫn và cùng trẻ bắt chước điệu bộ, dáng đi, tiếng kêu của các con vật được nhân cách hóa trong tác phẩm. Có tác dụng kích thích tính tích cực và tạo điều kiện cho trẻ củng cố hình ảnh và kiến thức về đặc điểm, đặc trưng của các con vật trong tác phẩm, tập bộc lộ cảm xúc và tính cách của chúng.

Chuẩn bị: Mũ, mặt nạ của các nhân vật.

Cách chơi: Mô phỏng có thể dùng để dẫn dắt trẻ cùng cô bước vào tìm hiểu khám phá hoặc kết thúc hoạt động làm quen với tác phẩm.

Chẳng hạn, với truyện “Quả trứng”, có thể cho trẻ chơi trò chơi tạo dáng “Vịt con và quả trứng”. Khi GV nói “quả trứng” thì trẻ nói “lúc lắc, lúc lắc” và làm động tác lúc lắc người. Khi GV nói “vịt con” thì trẻ làm động tác vịt con kêu “vít vít...”.

Ngoài ra, GV có thể sử dụng những trò chơi vận động có liên quan hoặc biết cách dẫn dắt sao cho trò chơi ấy có liên quan và góp phần củng cố khắc sâu ấn tượng tượng của trẻ về tác phẩm. Khi học xong bài thơ “Hoa cúc vàng”, GV cho trẻ hóa thân thành người làm vườn chăm chỉ trồng những bông hoa đẹp, qua trò chơi “Gieo hạt nảy mầm”. Hay kết thúc giờ học làm quen với truyện “Thỏ con ăn gì?”, GV có thể tổ chức trò chơi “Đi siêu thị”. GV chia lớp làm 3 đội: Gà trống, Mèo con, Thỏ con. Các đội phải có nhiệm vụ mua đúng loại thức ăn yêu thích của con vật mình đang đóng vai. Đây cũng là trò chơi có luật và trẻ phải tuân thủ luật chơi khi tham gia chơi.

2.3.1.4. Trò chơi đóng kịch

Yêu cầu: Trẻ biết nhập vai hóa thân vào các nhân vật qua diễn xuất, lời nói, nét mặt, hành động, cử chỉ... Khi chơi trò chơi này như buổi biểu diễn, xem kịch.

Chuẩn bị:

- Kịch bản: GV cần lựa chọn tác phẩm có nội dung rõ ràng, cốt truyện mạch lạc với những nhân vật giàu màu sắc thẩm mỹ về tính cách, hành động và ngôn ngữ để biên soạn hoặc chuyển thể tác phẩm thành kịch bản ngắn gọn. Chọn những bài hát, điệu múa phù hợp với kịch bản.

- Đọc, kể kịch bản cho trẻ nghe nhiều lần. Trò chuyện với trẻ về tác phẩm văn học, giúp trẻ hiểu sâu sắc hành động, tính cách của nhân vật, phân biệt được sắc thái, giọng điệu, lời nói của các nhân vật.

- Phân vai và luyện tập đóng vai cho trẻ (Cho nhiều trẻ cùng đóng một vai. Không nên để một cháu luôn luôn đóng một vai nhất định, nhất là những vai tiêu cực). Lần lượt cho từng nhóm trẻ tập kết hợp lời nói, cử chỉ của vai mình đóng với những vai khác. GV vừa là người “nhắc vở”, vừa là người dẫn truyện vừa là “đạo diễn”.

- Sân khấu đạo cụ, hóa trang và phòng xem biểu diễn. Cần chuẩn bị chu đáo để cuộc chơi thêm sinh động, hấp dẫn.

Cách chơi: Tổ chức cho trẻ chơi biểu diễn đoàn kịch, tất cả mọi trẻ trong lớp đều được tham gia.

- Chọn nhóm diễn viên: Buổi diễn đầu nên chọn những cháu đóng vai đạt nhất, sau đó luân phiên nhóm khác trong những buổi biểu diễn tiếp theo. Cần đặt cho đoàn kịch một cái tên thật hay và có phân giới thiệu đoàn kịch...

- Phân công các trẻ còn lại theo chức năng: trang trí sân khấu, sắp ghế cho khán giả, bán vé, soát vé, bảo vệ giữ trật tự và thành phần đông đảo nhất chính là người xem. Khi đi xem cần biết mua vé, đưa vé cho người soát vé, ngồi đúng vị trí, giữ trật tự, không gây ồn ào... Lúc xem cần biết hưởng ứng bằng những lời khen ngợi, những tràng vỗ tay tán thưởng hay những đóa hoa trao tặng cho các diễn viên, thậm chí còn có thể múa hát cùng diễn viên, làm cho không khí buổi biểu diễn trở nên sôi động...

Trên đây là một số trò chơi có thể sử dụng trong tổ chức hoạt động cho trẻ làm quen với văn học có tính chất gợi ý, minh họa, giới thiệu cho sinh viên, giáo viên mầm non. Trên cơ sở đó GV, SV sẽ biết cách sáng tạo ra các trò chơi khác để trẻ không bị

nhằm chán. Sau đây là cách sử dụng trò chơi trong tổ chức hoạt động cho trẻ làm quen với văn học.

2.3.2. Cách sử dụng trò chơi trong tổ chức hoạt động cho trẻ làm quen với văn học

2.3.2.1. Sử dụng trò chơi trong giờ hoạt động có chủ đích

* Sử dụng trò chơi trong các bước của hoạt động có chủ đích

- *Gây hứng thú, giới thiệu bài:* Có thể sử dụng các trò chơi: *Giải câu đố có nội dung liên quan đến tác phẩm, trò chuyện cùng nhân vật, đoán xem nhân vật nào vừa nói, xem tranh minh họa và đoán tên câu chuyện, trò chơi mô phỏng tạo dáng hoặc bắt chước tiếng kêu của các con vật...* (đã nêu ở phần trên). Ở thời điểm này, trò chơi tiến hành nhanh gọn nhưng phải hấp dẫn, lôi cuốn trẻ vào hoạt động tiếp theo.

- *Hoạt động chính:* Ở phần hoạt động GV kể chuyện, thường tiến hành 2 - 3 lần. Trong lần thứ 2 hoặc thứ 3, GV có thể kể chuyện kết hợp với trò chơi “*Điều khiển nhân vật theo lời kể của cô*”. Sau khi trẻ đã nhớ các tình tiết trong câu chuyện, có thể kể chuyện kết hợp với trò chơi “*Tìm nhanh những chi tiết sai*”. Trong trò chơi này, cô kể chuyện và cố tình kể sai một số chi tiết trong câu chuyện, nhiệm vụ của trẻ là lắng nghe và phát hiện những chi tiết GV kể sai và sửa lại cho đúng. Để tăng độ hấp dẫn, nên chia lớp thành các đội chơi và có sự thi đua giữa các đội.

Bước trò chuyện, đàm thoại: Để kích thích tính tích cực của trẻ, GV cần biết kết hợp đàm thoại tĩnh (đàm thoại ở dạng nêu câu hỏi trực tiếp với từng cá nhân) với đàm thoại động (đàm thoại dưới dạng trò chơi). Các *trò chơi ngôn ngữ* được sử dụng ở bước này. GV cần căn cứ vào nội dung và nghệ thuật của câu truyện, bài thơ và khả năng của chính mình mà lựa chọn trò chơi phù hợp. Nếu GV có năng khiếu đóng kịch thì nên chọn trò chơi “*Trò chuyện cùng nhân vật*”. Trường hợp truyện có nhiều ngôn ngữ đối thoại giữa các nhân vật thì nên chọn trò chơi “*Đàm thoại theo vai*”. Trò chơi “*Giả giọng nhân vật*” cũng có thể thường xuyên sử dụng trong hoạt động này. Ngoài ra, *trò chơi vận động mô phỏng điệu bộ, cử chỉ của nhân vật* cũng có thể kết hợp sử dụng trong phần trò chuyện, đàm thoại giai đoạn này. Góp phần tạo hứng thú và khắc sâu ấn tượng của trẻ về nhân vật.

- *Kết thúc giờ học:* Với nhiệm vụ củng cố, khắc sâu những ấn tượng của trẻ về tác phẩm. GV có thể sử dụng trò chơi với tranh ảnh (*Xếp tranh theo thứ tự tác phẩm, Tìm nhân vật*), trò chơi ngôn ngữ (*Đoán xem nhân vật nào vừa nói, Thi xem ai nói giống nhân vật nhất, Thử miêu tả chân dung nhân vật mà bé yêu thích...*), hoặc trò chơi *đóng kịch, trò chơi vận động...* Cần tùy theo nội dung của tác phẩm, lứa tuổi của trẻ, khả năng của GV và điều kiện thực tế mà lựa chọn trò chơi cho phù hợp với bài học để đưa vào các bước của hoạt động.

* Sử dụng trò chơi xuyên suốt trong tổ chức giờ hoạt động có chủ đích

Có thể tổ chức giờ hoạt động dưới hình thức một chương trình vui chơi như: *Vườn cổ tích, Bé yêu thơ, Bé yêu văn học...* Chương trình vui chơi mà trẻ được tham dự có cấu trúc gồm các phần chơi tương ứng với các phần, các bước và hướng tới giải quyết nhiệm vụ dạy học của từng phần, từng bước trong giờ thơ, truyện. Cần đặt cho các phần chơi một cái tên hay, hấp dẫn với trẻ.

Chẳng hạn, với tác phẩm thơ, GV có thể tổ chức chương trình “*Bé yêu thơ*” với các phần chơi: “*Hiểu biết của bé*” (Tương ứng với phần trò chuyện, giới thiệu bài);

“Bé lắng nghe và cảm nhận” (tương ứng với phần đọc thơ cho trẻ nghe và trò chuyện giúp trẻ hiểu bài thơ); “Tài năng của bé” (tương ứng với phần tổ chức đọc thơ cho trẻ).

Với giờ kể chuyện, dạy trẻ kể lại truyện, GV có thể tổ chức chương trình “Vườn cổ tích” với 3 phần chơi: “Giao lưu và thử sức” (tương ứng với phần trò chuyện, giới thiệu bài), “Ai thông minh hơn” (tương ứng với phần trò chuyện giúp trẻ nhớ và kể chuyện) và phần “Thi tài kể chuyện” (tương ứng với phần tổ chức hoạt động cho trẻ kể chuyện).

Tổ chức giờ học dưới hình thức này, GV sẽ trong vai người dẫn chương trình, dẫn dắt trẻ đi qua các phần chơi. Trò chơi này đòi hỏi GV phải có khả năng ngôn ngữ và sự giao lưu cảm xúc tốt với trẻ.

2.3.2.1. Sử dụng trò chơi trong các hoạt động khác (tích hợp cho trẻ làm quen với văn học)

* Giờ hoạt động góc

- Góc kể lại truyện, đọc thơ: Khi tổ chức góc này GV hướng dẫn, tạo điều kiện để trẻ nhớ và kể lại diễn cảm nội dung truyện hoặc kể sáng tạo câu chuyện đã nghe. Những trò chơi như: *Xếp tranh theo trình tự tác phẩm*, *Tìm nhân vật*, *Đàm thoại theo vai*, *Giả giọng nhân vật...* sẽ giúp trẻ thực hiện nhiệm vụ kể chuyện dễ dàng hơn hoặc rèn cho trẻ kỹ năng ghi nhớ và đọc lại bài thơ có cảm xúc. Trò chơi đọc thơ theo tín hiệu của cô giáo (đọc to nhỏ, đọc nối tiếp), giúp trẻ phản xạ nhanh và làm chủ giọng đọc của mình.

- Góc sáng tạo: Có thể cho trẻ chơi đóng kịch, GV cùng trẻ thảo luận, tìm kiếm cách thể hiện và phối hợp, tập thể hiện hình ảnh của các nhân vật trong tác phẩm văn học bằng trò chơi đóng kịch theo cốt truyện.

* Hoạt động ngoài trời, dạo chơi thăm quan

Hoạt động ngoài trời, dạo chơi ở trường MN diễn ra thường ngày vào buổi sáng sau khi tổ chức cho trẻ hoạt động học. Trong hoạt động này ngoài việc GV có thể tổ chức cho trẻ chơi các trò chơi dân gian ở ngoài trời kết hợp đọc thơ (ca dao, đồng dao, tục ngữ...) như: Bịt mắt bắt dê, Lộn cầu vòng, Dung dăng dung dẻ, Nu na nu nống, Trồng nụ trồng hoa... theo chủ đề. GV còn có thể cho trẻ chơi *Giả giọng nhân vật*, *Đóng kịch*, hoặc trò chơi vận động *Mô phỏng điệu bộ*, *Cử chỉ của nhân vật...* để tạo không khí vui vẻ, thoải mái cho trẻ được thay đổi các trò chơi mà không bị nhàm chán.

* Những ngày lễ hội

Trong những ngày này, tùy vào chủ đề của từng ngày lễ, GV có thể tổ chức những chương trình dưới dạng những cuộc chơi cho trẻ như (*Vườn cổ tích*, *Bé yêu văn học*, *Đóng kịch...*). Các trò chơi sử dụng trong hoạt động cho trẻ làm quen với văn học có thể được sử dụng như một phần của chương trình. Chính sự có mặt của các trò chơi sẽ giúp cho hoạt động sinh động hơn, hấp dẫn hơn, trẻ hứng thú và tích cực hơn.

3. Kết luận

Sử dụng trò chơi trong tổ chức hoạt động cho trẻ làm quen với văn học là việc cần thiết bởi vì học thông qua chơi là biện pháp hữu hiệu phù hợp với đặc điểm tâm, sinh lý lứa tuổi mầm non: “Học mà chơi, chơi mà học”. Qua đó, trẻ có cơ hội phát triển toàn diện nhân cách, đồng thời đây cũng là cách tổ chức đời sống trẻ thơ nhẹ nhàng, hiệu quả. Những trò chơi được sử dụng trong hoạt động làm quen với văn học cũng rất đa dạng phong phú như: trò chơi với tranh ảnh và đồ chơi (xếp tranh theo thứ tự, tìm nhân vật, điều khiển nhân vật theo lời kể), trò chơi với ngôn ngữ (đoán xem

nhân vật nào vừa nói, thử giọng nhân vật, đàm thoại theo vai, trò chuyện cùng nhân vật), trò chơi vận động, trò chơi đóng kịch... Các trò chơi được sử dụng linh hoạt trong nhiều hoạt động như hoạt động góc, hoạt động ngoài trời dạo chơi, tham quan, trong những ngày lễ hội. Có thể thấy phương pháp sử dụng trò chơi không chỉ sử dụng trong hoạt động làm quen với văn học mà còn có thể sử dụng trong tất cả hoạt động học của trẻ nói chung.

Tuy nhiên việc sử dụng trò chơi trong tổ chức hoạt động cho trẻ làm quen với văn học cần được thực hiện một cách linh hoạt, sáng tạo với từng đề tài, từng dạng hoạt động; tránh rập khuôn máy móc, sao chép một cách công thức dẫn tới sự nhàm chán. Vì thế mỗi giáo viên, sinh viên mầm non cần ý thức được tầm quan trọng của việc sử dụng phương pháp đặc thù ở mầm non: “Học mà chơi, chơi mà học” để có thể vận dụng lựa chọn trò chơi cho phù hợp với từng hoạt động cụ thể sẽ gây được hứng thú, giúp trẻ yêu thích văn học đem lại hiệu quả giáo dục trẻ ./.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. **Đình Văn Vang**, (2009), *Tổ chức hoạt động vui chơi cho trẻ mầm non*, (dành cho hệ CDSP mầm non), Nxb Giáo dục Việt Nam.
2. **Hà Nguyễn Kim Giang**, (2008), *Phương pháp cho trẻ làm quen với tác phẩm văn học*, Nxb Giáo dục.
3. **Lã Thị Bắc Lý, Lê Thị Ánh Tuyết**, (2008), *Phương pháp cho trẻ làm quen với tác phẩm văn học*, Nxb Giáo dục.
4. **Nhiều tác giả** (2006), *Tuyển tập thơ truyện dành cho trẻ mầm non*, Nxb Giáo dục.
5. **Phạm Mai Chi, Lê Thu Hương, Trần Thị Thanh**, (2006), *Đổi mới hình thức tổ chức hoạt động của trẻ mẫu giáo theo hướng tích hợp có chủ đề*, Nxb Giáo dục.